

Ilmatiidlane Pedassaarõ Ele Võromaa esimuudu ilmast

Kae lk 2

Kanepi segäkoori imä Kottisse Vaike

Kae lk 3

Politsei ots kurja lumõpiljat takan

Kae lk 4

SIRGE EINARI PILT

Võro kunstiello vidäjä Huulõ Jana sai kultuurkapitali aastapreemiä. Pree-miä andsõ vällä kujotava ja rakõnduskunsti tsihtkapital. Jana om veenü päält kümne aasta edesi Võro ja Lõuna-Eesti professionaalsõt näütuse-tegevüst. Tä om toonu Eesti näütüsepilti Võro liinagalerii ja Vana-Võromaa kultuurikua ja algatanu Liiva-ATE kunstikõrra. Jana tegemise omma muutnu Võro liina kunstiipiti pallo rikkambas. Minevä aasta tougas Jana käümä ka Võro liina galeriituuri, kon lõövä üten mitmõ Võro kunstipaiga.

UL

Keele ja keskkunna minodipikkuids filmi konkurss

Eesti filmi instituut kõrraldas üte minodi filmi ideekonkursi, mink teema om «Kiil ja kesk-kund». Konkursi tähtaig om 1. urbõkuu, mõttidõ hulgast vällä validu filmi piät valmis saama 1. hainakuus 2021.

Filmiidee piät mahtuma üte leheküle pääle. Sääi piät olõma kirän filmi sisu, valit filmiliik ja muu tarviline teedüs. Üts inemine või kõgõ inämb kolm

filmimõtõt vällä kävvü. Filmimõtõt autor piät olõma var-rampa filme tennü ja tuu piät olõma är märgitü Eesti filme andmõbaasin.

Oodõtas kõiki filmiliike. Ai-numadsõ raami om üte minodi piir ja professionaalnõ tegemi-ne, et filmi saanu näüdädä nii kinon, telekan ku internetin. Filmimõttidõ hindamisõ man peetas tähtsäs tuud, et naid olnu võimalik tarvita haridus-süstemin.

Ligembät teedüst saa kodo-lehe filmi.ee päält.

UL

KARILATSI VABAÕHUMUUSÕUM
2021 PÕLVAMAAL

15.-17. radokuud

3.-

Vastla muusõumin latsialulõ,
koolilõ ni sõbrulõ

LIUGÕ-LIUGÕ,
LIVVUPÜHI

18.-23. radokuud

3.-

Eesti sünnupäavanadali
muusõumitunn

PALLO ÕNNÕ, EESTI

22.-23. ja 25.-26. radokuud

2.-

Kelk üteli

TALVÕ-
VAIHÕAIG
MUUSÕUMIN

Teedüs: karilatsimuuseum.ee / 58018601 / Anna umast tulõkist teedä!

SALFI KRISTA PILDI

Vilustõ kooli neläs klass uman Elsa lossin.

RAHMANI JAN

Luminõ talv lask kooli-latsil lumõst rõõmu tunda. Rāpinä valla Vilustõ kooli latsõ teivä vahtsõaasta-kuu lõpu sulailmuga kooli-maja ümbre lumõliina. Egä klass sai hindäle vällä märki õkva säänd-se lumõkujo, nigu tälle meeleperrä om.

«Meil om joba sääne kom-mõ, et egä talv, ku lummõ om, tege terve kuul lumõ-liina. Nii teivä ka seo aasta kujjõ kõik klassi, oppaja ja klassijuhataja olli kah kam-ban,» selef Vilustõ kooli kihāildse kasvatusõ oppaja Salfi Krista, kiā lumõliina tegemist iist vōtt.

Et kimmāst teemat kooli-latsilõ ette es anda, mõtõf egä klass uma kujo esi vällä ja lõudse toolõ õigõ paiga. Edimāne klass tekk rohilid-sõ kilpkunna. Tõõnõ klass tekk mitu lumõst punnpaapu (leevike). Kolmanda klassi

latsõ leivä koolimaja kõrvalõ üles lumõst elotarõ sohvadõ, tugitooli ja televiisoriga, soh-va pääle tetti lõsütāmā ka kass ja pini. Neläs klass tekk seest spiraali muudu lumõlos-si, värvse tuu sinitses ja nim-mas Lumõkuninganna filmi perrä Elsa lossis. Lossi tekk ka viies klass, a tuu olf Eesti loss, kon tornõn olli sinimust-valgõ lipu. Kuvvõs klass tekk kooli sisehuuvi üte draakoni. Sāitsmendā klassi kujomeistri-de kae alt tullf vällä pingviin. Katsandal klassil sai valmis üükull, ütsās klass vormsõ lu-mõst saajalgso.

Ku lumõkujo sattõva jo järg-mādses päāvās vahtsõt lummõ täüs, käevä latsõ noid viil puhtas pühkmān ja kujodõ man müllāmān. A lummõ sat-tõ mano egä päiv, nii jāivä kujo õigõ pia lumõ ala.

No, ku ilma omma kül-membā ja lumõkujjõ tetā ei saa, ammutasõ Vilustõ latsõ lumõrõõmu suusatamisõga. Spordiplatsi mano omma sisse aedu suuraraa, kon terve kuul suusataman käü.

Kolmas klass uman lumõst elotarõn, kon omma sohva, tugi-tooli ja televiisor. Sohva pääl lõsüti ka lumõst kass ja pini.

Edimāde klassi latsi meisterdet rohilinõ kilpkunn.

Kreutzwaldi muusõum pidä tsõõrikit tähtpäivi

Seo kolmapäävä tähist Dr Fr. R. Kreutzwaldi Memo-riaalmuusõum umma 80. sünnupäivä. Eesti kõgõ va-nõmb kirānigumuusõum om Kreutzwaldi kunagidsõn Võro-koton. Külāildse saava kaia sääi nelān huunõn näü-tüisi, miā andva võimalusõ Laulesä elo ja loomingu-ga süvembālt tutvās saia. A aasta joosul plaanitas viil hulga tegemiisi, noist kõnõ-lõs ligembāle muusõumi ju-hataja HOLLO AIMI.

«Seo aasta pakk muusõumilõ hāid võimaluisi Kreutzwal-di sõnõni kuulutamisõs. 155 aastat tagasi ilmu «Eesti rahva

ennemuistsed jutud». 160 aastat saa vanas «Kalevipoeg». 95 aastat tagasi tetti vallalõ Kreutzwaldi mälehtüssammas. Ja edimādsese eesti kirāniku-lõ pühendet muusõumilgi om vannust 80 aastat: sünnütun-nistus om vällä antu 10. rado-kuul 1941.

Mis sis om plaanin? Kivi-kunstnik Amandus Adamson tekk Kreutzwaldi mälehtüssam-ba. A inne olf konkurss, mis muidoki läbi sattõ. Ossavõtjit olf sāidse ja vällä pakuti 15 kavan-dit. Muusõumi varakambrin om nii mõnigi alalõ ja mi panõmi nā vällä näütüsele. Lisas tetās põimukuun kodolehe pääl valla virtuaalnāütüs «Samba lugu».

Võro instituut and vällä vaht-sõ võrokiilse «Kalõvipoja». Meil om plaanin üten huviliid-siga märdikuust kooni mäleh-tüspäāvāni 14. joulukuul tuu ka pātātukke kaupā ette lukõ. Kõrd nādālin kõnõldas muu-sõumin ka üts Kreutzwaldi jutt. Tāpsemb teedüs tulõ kodolehe www.lauluisa.ee pääle.

Muusõum om 80 aastat vana. Maja viil vanõmb, ehitet 1793. Taad Kreutzwaldi kodokõist om püütü iks kõrran hoita, nii nigu väke ja võimu om olnu. A nii ilostõ kõrran ei olõ tā kül viil kunagi olnu. Õigus vōi olla ütēl reisiselilil, kes ütēl läbisõi-dun ollõn, et Võro liina visiit-kaardi aadrõss om Kreutzwaldi

uulits 31. Muusõumin muidogi tā käünü es olõ, kost tuu aig vōtta. A ka noilõ, kes siin mi-tugi kõrda omma käünü, om jāānū üts uss 80 aastat kinni (Kreutzwaldi elomajapāälse uss – toim) ja ussõtagunõ sala-dusõs. Ja saladusõ ei saaki kõi-gi jaos avalikus, sis ei olõ tuu ināmb saladus. A tuud ma lupa külh, et kõik, kes tulõva «Ka-lõvipoiga» lugõma, saava tuu ussõ uma käega vallalõ kāāndā.

Kül kõik lātt kõrda, ku piāmi meelen dr Kreutzwaldi soovi-tust: «Tervüs om jumala armu-andõ siāst kõgõ ülemb vara siin aolikus elon. Kuuperāst tulõ pitā sedā taiva kingitüst kallim-bas ku kulda.»»

Talvõhummok pliidi iin ja lešo pääl

Kraadiklaas aknõ takan näütäs –20 kraati. Vällä ei taha minnä, sääl kostus paukmist ja nakkas külm. Käänät raadio vallah, istut pliidi ette ja tiit tulõ ala. Sätet siibrit niimuudu, et trupp lämmäs lätt.

Üte pliiditävvega nakkasõ truubakivi lämmind andma. Pliidiravvast hõogas tuud hääd lämmind ammuki. Panõt vii ja sõõgi ravva pääle lämmäs minemä. Oodat veidükese, süüt veidükese.

Sätet siibri niimuudu, et toss lešost läbi käünü. Oodat. Kaet pliidi ala, kohendat tuld. Panõt viil üte pliiditävve puid. Kullõt, kuis tuli vuhisõs. Lasõt raadiol hindäle aolehti ette lukõ.

Viskat lešo pääle pikäle. Nõstat mõlõmba jala aho vasta lämmäle. Lämmi vaos üle kõgõ iho. Tassakõistõ nakkas lešo ka säl-gä lämmistämä. Panõt silmä kinni. Unistat.

Kõrra ao peräst ajat hinnäst vaivaldisõlt pistü. Tiit pliidiussõ vallah, panõt puid mano. Tuli nakkas jäl vuhisõma. Silmät hulk aigu tuld, oodat, kuna viländ saa. Ei saa viländ. Sunnit hinnäst pliidiust kinni pandma.

Viskat viil kõrd lešo pääle pikäle. Mõtlõt, kas minnä päävä pääle puid lahkma vai ei. Otsustat, et täämbä ei lää, om vast üleearvo külm. Panõt silmä kinni. Unistat. Tulõtat miilde Kaika Laine sõnno: «Elul olõ-i sittagi hätä!»

RAHMANI JAN,
Uma Lehe päätoimõndaja

UMALEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäävä.

Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin

E-post: info@umaleht.ee, tel 78 222 21

Kodoleht: umaleht.ee

Molovihk: facebook.com/umaleht

Päätoimõndaja: Jan Rahman, tel 56 922 841
jan@umaleht.ee

Abitoimõndaja: Kaile Kabun, info@umaleht.ee

Keeletoimõndaja: Laivi Org, laiviorg@gmail.com

Latsinuka toimõndaja: Mariko Faster,
latsinukk@umaleht.ee

Uma Lehe toimõndusõ kolleegium:

Tiia Allas, Külli Eichenbaum,
Aapo Ilves, Kaido Kama,
Ülle Kauksi, Rainer Kuuba,
Evar Saar.

Välläandja: SA Kultuurileht, kl.ee

Tellmine: Express Post AS, tellimine.ee, tel 617 7717

Kiri Võrolt

Kirānik LUMISTE KATI and vārskit mõttit,
kuimuudu egāpääväello vaeldust lõudā
ja mārgotas tuust, miā parasjago
süāme pääl.

Väsümüs

Ku päiv jo korõmbast käümä nakkas, tulõ meist inämbüsele kevājäväsümüs pääle. Periselt om seo siski talvõväsümüs. Talv om olnu pallo pikk, mi kihä suvidsõ D-vitaminiivaru omma läbi ja vahtsõt hulka olõ-i pääle tulnu. Laembalt kaiõn omma inemise vāsünü ka koroonast, miä om toonu pallo stressi. Korgõ stressiga kõudetüt läbipalamist või nimmada täämbädse ao diagnoosmada epideemiäs, miä tuu üten jõu kaomisõ, närvilidse olõgi, herevüse ja võtt är puhkavõst jövvu. Inne, ku vāsümine nii kavvõdalõ jõud, tulnu tuud väega tiidligult är hoitma naada.

Jõulu aigu teemi egä aastak hindäga tuu via, et panõmi kihä pääle üte mõistusõ sõõgi-kuurma, miä meid ildampa vaivama nakkas. Rammuminek vāsütäs jo niisama.

Inne suurt valgõt soovita tetä iholõ üte suurõmbat sorti herätüse. Alostavõnu suurpuhastusõst uman kihän. Seo om õkva nigu kapi tuulutaminõ: vällä visatas kõik tuu, midä vaia ei lää. Kõgõpäält või

ette võtta paastu. Ku sa tuud varrampa tennü ei olõ, alosta tassakõistõ, näütüses jätä edimält sõõgisedelist vällä liha, valgõ jahu, tsukru, riis, koogi, selle et nuu nõstva veretsukõrd. Süü kergembält, sis joba tassakõistõ võta ette mõnõpääväne mahla- vai viipaast. Soolikidõ puhastus om väega hää moodus hinnäst avita. Võit peris kõvva imehtä, määndsit jääke su kihäst vällä tulõ.

Egä kõrd, ku nälj pääle tulõ, juu hulga puhast vett, ku võimalik, sis läteveett. Sükäv uni om vāsümisest ülesaamisõs väega tähtsä. Säng piät olõma tõtõlinõ puhkusõpaik. Tii umast sängüst vahtsõnõ pehme pesäkene. Umast kogõmusõst või üteldä, et väega häste mõos egäõdagunõ sängürõividõ tuulutaminõ, nii saava teki ja lina värski hõngu. Mõsu kuivaminõ välän om peris suurõs kasus.

Alostavõnu vahtsõga! Näütüses nakka käümä joogatreinin, et kinki kõikilõ ummilõ miilile vahtsõnõ hengamine. Vai mine laulukui vai tandsurühmä.

Iho puhtambassaaminõ puhas tas meele är.

Ma olõ Võrolt peri. Olõ ummi juuri pääle uhkõ ja ei jätä tuud kongi kuulutamalda. Ummi inemiisiga kokko saiõn tulõ iks väiku võrokeeline tervitüs är. Niisama om kimmäs, et ku mõnõ vahtsõ tutvaga kokko saiõn tulõ vällä, et timä om kah võrokõnõ, muut lausõ poolõ päält värvi ja võro kiil vaihtas eesti keele vällä. Uma kiil kõüt inemiisi õkva nigu muusika: tege hengele pai ja pand timä helisemä, päälekauba tulõ sisse lämmi tunnõ.

Elo esi om veenü minno kostost kavvõdalõ päälina, a ilma teema, minka ma tegele, pututas ekäütte. Ka võrokõisi, kiä omma uhkõ uma kõgõ korõmba mäe, kõgõ süvembä järve ja kõgõ pikembä jõõ üle. Ka ilma kotsilõ om mi kandist mõnigi rekord kirja pant, a nuu ei olõ viil mi egāpäävatshe tiidmiste jõudnu. Tuuperäst taha ma jaka mõnt tähtsät tõtõasja Võro ilma ja kliima kotsilõ, miä Võro inemise hindätiidmist viil korgõmbalõ nõstva.

Tähtsä om teedä, et Võromaa om kõgõ mandrilidsõmba kliimaga paik Eestin. Tuu tähendäs, et õhulämmä vaih suvõ ja talvõ vaihõl om kõgõ suurõmb. Meri jääs tast jo kõgõ kavvõmbalõ.

Ku tuud rehenda, sis om tävveste loogilinõ, et Võrol om ilmajaam, kon 1868. aastast kooni täämbädseni om tettü kliima-aoluku. Võro meteojaam om Eesti kliimajaamu hulgan ja tast saadõtas teedüst ka kliimapanka, miä om maailmameteroloogia keskusõn Šveitsin Genfin. Kooni 2017. aasta lehekuuni olli Võro ilmajaaman üüpäiv läbi tüül ilma-silmäjä, kiä ilmal silmä pääl hoiõ ja ilmateenistüste teedüst saadi. Parhilla om Võro ilmajaam automaatjaam.

Kõgõ avvuväärsemp tõtõasi läbi mõõtimiisi aoluu om seo, et Võro om Eesti kuumapäälin. Tulõva suvõ saa seo tiitli saamisõst joba 29 aastakka. Eesti lämmärekord mõõdõti 11. põimukuul 1992. aastagal Võro ilmajaaman ja tuu oll 35,6 °C.

Niisama jaga Võro Valgaga minev äastaga (2020) kõgõ korõmbat õhulämmänummõrd: seo oll 31,7 °C ja mõdõti 28. piimäkuul.

Edekotussit om viil: Võromaa om ka kõgõ vihmarik-kamb kotus Eestin. 1987.

Ummamuudu liina kliima

PEDASSAARÕ ELE,
ilmatiidläne

aastaga põimukuun mõõdõti Haani silmämisjaaman vih-mavii hulgas 351 millimiitret (keskmäne om 80 millimiitret).

Tõsõ küle päält kaiõn om Võromaa kuun terve mandri lõunaosaga olnu kõgõ kuivõmb kotus Eestin. Egäl juhul om teedä, et 2002. aasta põimukuun es sata tankandin sukugi.

Palfosid inemiisi pututas ka tuul, õigõlõ üteldä kül sis, ku tä murdma nakkas. Kõgõ tormit-sõmb ilm oll 18. rehekuul 1967. Sis mõõtsõ Võro ilmajaam tuulõ vungis 31 m/s. Mõni aasta ildampa, 1971. aasta 22. jõulukuul, mõõdõti tuulõpuhahuisi vungis 25 miitret sekondin. Kolmanda kotussõ tuul om Võro inemiisil viil kimmäle meelen ja silmä iin. Seo juh-tu 27. rehekuul 2019, ku tuul nõssi 26,1 miitreni sekondin ja Võro eelektrijaamal linnaš kat-us päält är. Mõnõ paiga Võromaal jäi sis eelektrist ilma peris nädälis.

Paar sõnna Võro talvõst kah. Pallo es olõ puudu tuust, et Võrost olõs saanu ka Eesti külmäpäälin. Täämbä om seo siski Jõgõva, kon 1940. aasta 17. vahtsõaastakuul kirotõdi üles 43,5 miinusakraati. Järgmädse, 1941. aasta 3. vahtsõaastakuul mõõdõti külmärekord Võro hindä jaos: 43,4 °C.

Kuigi lānnü aasta tunnistõdi kliimaaoluu kõgõ lämmämbäs, kinkse ilmataat Võrolõ joba jõulu aigu talvidsõ talvõ. Seo talvõ kõgõ külmemb üü om olnu Võro jaos 17. vahtsõaastakuu, ku kraadiklaas näüdäs –23,0 °C. Tükk maad talvõ om viil minnä ja loodami, et 30

sendimiitret paks lumi Haani mäki pääl ei lasõ hinnäst vahe-päälitsest sulast segädä. Seoni-maani om ilmataat kül helde olnu. Aigu viil om.

Ku mu käest küstäs, kas säändsit talvõ muudu talvi tulõ edespiste kah tihtsäle ette, sis mullõ miildüs toolõ kõgõlõ kaia tõõsõ nuka alt ja vinütä klimatoloogilinõ aoskaala geoloogilidsõs. Geoloogilidsõlt elāmi mi parhilla jo holot-seenin ehk jäävaheaol. Läh-kümbä tulõvigu talvõ omma iks lotõriiküsümüs ja vastust toolõ ei olõ.

A kas Võromaa inemine kaes ilma pääle kuigi tõist-muudu ku Taŋna inemine? Ku ma mõtlõ niimuudu, et kiä om ilma osan kõgõ lepligumb, sis mi saarõrahvast ei saa kiäki üle, selle et sääl mõotas ilm inemiisi ello kõgõ inämb. Võromaa inemise omma kah lepvä ja näil om vast aigu vai nä võtva ao ilma kaia. Taŋna inemise pandva ilma tähele sis, ku tuu näide liikmist sekäs. A ku Taŋna inemine puhada taht, lätt tä inäbüisi iks saari pääle vai Võromaalõ. Nii lihtsäle om! Lõpus olõmi jo kõik üte eestläse.

Helüaida ja Uma Lehe mārgotuisi sari.

Seo om tõõnõ mārgotus, miä sünnüs veebilehe helüait.ee ja Uma Lehe kuuntüün.

Taadsamma mārgotust saat kullõlda autori esitüsen Helüaida lehe pääl.

Pulga Jaani mõtõlus

Gugi

Gugi oll poluvernik taks, vere-vät värvi lita. Õigõt peremiist täl es olõ, kuigi midägi pernaasõ taolist siski oll – muldvana eit, kiä lask Gugil ummi reumahai-giide jalgu pääl maada. Taksisüä oll pinikesel sisen iks kimmäs ja joba kevājäse nepijahi aigu jätť tä pernaasõ jala saatusõ huuldõ, sokuť hindä jahimeeste kampa. Haukmist Gugi es valda, aga määnegi ummamuudu jutt timä suust siski tull, eriti kui tä jälge ai. Kõgõ inämb oll tuu mägrä häälitse muudu, mii kutsi tuud häälitsest guginas. Ma kahtlusti Gugil algavat kopsupaisu, aga edesi tuu haigus es arõnõ. Gugi ai õks ummi lühkiide jalguga viis-kuus aastat hoolõga jälgi ja kui loomalõ lähküle sai, sis pand vingma: tulkõ-no appi, ma ei küünü taad (põtra) maha murd-ma. Perän, ku kiäki põdra maha lask, istõ Gugi põdralõ sāl-gä ja es lasõ kedägi umalõ (?) saagi-lõ ligi. Sektsiooni esimiis pidäsi sis Gugilõ parajalt pikä kõnõ, kon rõhuť, et pödõr tulõ egäl ju-hul är lahasta, või-olla ka nilgu. Esimiis tegelikult tükke Gugilõ vahel võlssma kah, aga mii teie kõik tõisõsõ näo pähä, et mii usumi. Täpselt nigu Riigikogun. Seenis, ku Gugi loengut kul-lõl, sokuť kiäki tälle tassakõistõ nõõri kaala ja kõüť lähembä puu külge. Sis lõigati Gugilõ ruttu paras lihatükk, et katusõraha vai nii. Kiä tuud opositsiooni ving-mist niiväega kullõlda taht.

Ütskõrd lätš Gugil tsipa hap-ralõ. Põdra ai tä mõtsast vällä, 300 miitret põdrast takanpuul. Üle hainamaa minnen kraavi pääl lasti pödõr maha. Niikaua ku pödõr sääł kraaviperve pääl tuigõrd, oll ka Gugi kohal. Põ-dõr sattõ küllile ja õkva olli mehe väitsiga platsin. Tüü na-kaš joba pääle, ku kiäki küsse: «Kohes Gugi jäi?» Kiäki arvas, et vast mõtsa, aga ma näi sel-gelt, kui Gugi üle kraavi hüpäs.

Pödõr kääneti sällile ja üleni muanõ pinikene roomas põdra külle alt vällä. Edimält es jõua esiki gugista, ahmsõ ainult õhku. Sis lätš põdra pää manu ja kai, kas kõri õks om kõrrali-kult läbi lõigatu.

Oll üts vana kohusõtruu pinikene.

PULGA JAAN

Vaikus ja meelerahu lätši pallu masma

Taa telefoni- ja arvudivärk om küll ilmkistumada vajalik asi, ku ütstõsõl külän kävvü ei saa. Ku om vajalik massin kotun, et meile saata kah saat, sis om viil eriti hää: võit kirju lukõ ja vasta kiruta õkva sis, kui aigu om. Sää-ne ummamuudu konks om viil asjal man, et tõnõ ei peak tiidmä, konh sa olõt. Mul juhtu ildaaigu üte hää tutvaga nii, et mugu saadimi tõnõtõsõlõ e-kirju, ku tä no kiruť, et eläs jo märdipääväst saa-diki muial. Ja ütelf üte sovhoosi-aigsõ kolkaküläkese nime.

Korter ei ollõv suurõmb asi ja pallu om viil vaia remonti tetä. A nä sai mehega arru, et vanan kotussõn enāmb ellä ei saa. Neide maja korteri vaheti ütest tüküst omanikku ja es tiia ilman, kiä sullõ kõrvalõ vai lae pääle tulõ ja määndse taal kombõ omma.

«Minevä suvõ tull õkva mi lae pääle nuur perekond katõ väikese latsõga. Meil om siihn mitu perekonda latsiga ollu, peris väikeisi ja suurõmbõid om üles kasunu ja muialõ lānnü, aga ilman ei olõ naid kuulda ollu. Tuu, mea nüüd pääle naksi, oll üle egasugut-sõ mõistusõ. Nigu kodu tulti, nii tarõn joositõlõma, hüppä-mä ja rüükmä nakati. Ja seeni ku magamaminekini vällä.» kõnõli õnnõtu inemine. Mui-duki oll tä edimält õks rahva-ga kõnõlda pruuvinu, et nii ei saa, latsõ võisõ medä muud ka tetä ku juuskõ ja rüüki, kas nail määntseidki mänguasju ei olõ. Hädälitse ja vaiksõ olõki-ga imä ülnü, et om külh, aga tütrik ei lase vähämbäl vellel mängi, kiusas taad tuust pää-

le, ku veli sündü. Ja no om sis tuu mängimine ütstõsõ takan ajamine, ja eriti hull, ku esä ka kodu tulõ, selle et toolõ peat hennest näütämä, et tuu vellest enāmb vällä ei tiis.

Pea naksi kuulda olõma, et lae pääl tapõldas kah, ku meesterahvas enne medägi jul-gusõs oll võttunu. Riide õdak oll sääntsas asjas kõgõ paremb aig, kats päivä aigu ärä leppü. Lüümisest hiitü muiduki latsõ ja naksi rüükmä. Ja medä sa sääntseile mi riigin tetä saat. Mõni ülnü vast, et kutsu pol-litse. Tuu küüstis kõgõpäält ilmadu aig helistajā kohta, sis tulõ poolõ tunni vai tunni pe-räst. Tõsõ omma ammu vaiki jäänü, medä sul tõestada om. Latsikaitsõga om tuusama asi: kiä sinnu usus, vast kaibat ni-

sama igävüest kõrraliku pere pääle, konh mõlõmba vanõm-ba tüül käävä, esi ja latsõ ilustõ rõivõil.

«Ja nii mi no olõmigi mehe-ga kehvakõsõn kortermajan, konh rahvas vähämbält põra normaalnõ, olkõ noh, et maja ei olõ suurõmb asi. Vaikus ja meelerahu lätš nii pallu mas-ma. Aga mõts om kah lähkül, kohe hää minnä om, ku tuju uhmas lätt, et nahaalõ peräst umvast kotust ärä tulõma pedi,» kiruť tutvva.

A mullõ tull taa halusa kirja pääle miilde tuu pümme miis sääł Põltsamaa kandin mõtsan, kiä ennemi kooban põhu si-sen elli, kui inemiisi hulka lätš. Kas või inemisel tõisist nii vi-länd saia?

NÕLVAKU KAIE

Kanepi koori imä elotüüpreemiä

RAHMANI JAN

Kanepi kandi koorilaulu ja kultuurielo vidämise iist sai kultuurkapitalilt elotüüpreemiä Kottisse Vaike, kiä om perämädse 26 aastakka olnu Kanepi segäkoori vanõmb. Vaike om ka üts Kanepi lauluseldsi vahtsõstluujist ja om tuu seldsi juhatusõn täambädseni.

«Mullõ om seo preemiä suur au, taa lätš mullõ süämehe ja ma tennä väega kõiki, kiä minno üles säädsevä, tunnustiva ja õnnitliva. Sääne suur tunnustus andsõ mullõ pallo elojõudu, õkva tervemp olõ. Ma tennä ka umma peret ja kõiki häid seldsi-liidsi, ilma kelleldä mul taad ilosat elotüüd ei olõs olnu. Olõ väega õnnõlik, et mu ümbre om olnu pallo häid inemiisi ja pallo ilosit laulupidosit,» võtt kooriimä uhkõ preemiäsaamistundõ kokko.

Vaike seletäs, et õkva vesi tulõ silmä, ku tedä koori-imäs nimmatas. «Jah, minno omma laulja, olku nä sös 90-aastadsõ vai noorõmba, iks niimuudu kutsnu, koorijuhi viil presidendis kah.»

Vaike löüd, et kooritüü om midägi esierälist ja võtt tuud võimalust, mis täl elon olnu om, nigu kingitüst. «Väega ilosit ja põnovit aigõ om mul pallo ollu, egäleütele säänest tüüd ei jakku. Täambädses om mu kooritüü külh läbi saanu, aga lauluseltsin püvä viil sõna sekkä üteldä.»

Päält saa laulja

Kanepi segäkoorin om seo 26 aastaga, ku Kottisse Vaike koori tegemiisi om vidänü, olnu päält 100 laulja. Lauljido vannus om jäänü 14 ja 90 vaihõlõ, tulõtas Vaike miilde. «Noorõmbat rahvast om koorin veidü, a om iks olnu, laulma omma tulnu mi uma latsõ. Noorõ tulõva külh laulma, a na läävä jo muialõ kuuli ja elä-

Kottisse Vaike uma kultuuri elotüü avvohinna.

mä. A ku om minejit, sös om tulõjit kah,» kõnõlõs Kottisse Vaike.

Koorivanõmba tüü man tulõ lissas lauljilõ asjo aia dirigentega. Vaike meeles om ka näidega ütenkuun tüü häste lännü. Pikembät aigu omma Kanepi segäkuuri juhatanu kats dirigenti: Rammuli Meeli ja Lindali Kalev. «Esieräline om tuu, et mõlõmba dirigendiga sai ütenkuun 13 aastat ütist vankrit veetüs,» löüd Vaike numbrimaagia üles.

Vaike hindas, et kimmide dirigentega om 30–40liikmõlinõ Kanepi segäkuur olnu tubli kuur. «Kõigil laulupidodõl om käütü, lissas vällämaali kontsõrtõ antu. Üldlaulupidost sai ossa võetus kõgõ viil suurõmba väega. Ütski Tarto juubõlilaulupido ei olõ jäänü käümäldä, joba

tuuperäst, et kunaginõ Kanepi miihikuur edimädsel laulupidol käve. Tuust ossavõtminõ om nüüt süämeasi.» Taa perämädse jutuga tsiht Vaike Kanepi kandi koorilaulukombõ pikä aoluu pääle.

Lauljit pidä Vaike keskmädsest toimõkambis inemiis. «Üteldäs, et kes jõud, tuu jõud pallo. Lauljit om olnu nii oppajit, latsiaidnikkõ, ettevõtjit, vallatüüliidsi ku pensionääre.»

Vaike kõrdas viil üle, et uma laulurahvaga om ta väega rahul, kõik nä omma tedä hoitnu ja timä näid. «Eks taa kollõktiivi kuunhoitminõ om nigu uma peregagi, iks süäme ja armastusõga.»

Vahtsõlõ Kanepi segäkoori dirigendile Määri Andresõlõ suuv Vaike süämeest õnnõ ja pallo lauluillo.

Koori kroonika kaasi vaihõlõ

Nüüt, ku Vaike inämb pallo ei liigu ja koorivanõmba tüüd tetä ei saa, om täl tahtminõ koori kroonika kokko võtta.

«Ma korja joba latsõpõlvõst pääle asju ja nii ma naksi ka koori kroonikat korjama umast vabast tahtmisõst. Nüüt nii hää kaia ja võtta. Kõik om kirän: kon ja ku pallo kuur om käänü, kõik laulu ja laulja, kes tulnu, kes lännü, lissas aukirä ja tunnustusõ, kõik omma olõman. Ja pääle tuu viil oi ku pallo pilte,» seletäs Vaike. «Nüüt om vist vanajummal tõtõstõ mullõ andnu tuu ao, ku saa panda koori luu ka raamatuhe kirja.»

Jutuvõistlusõ võitja

Kottisse Vaikele miildüs kirota. Tä om koori liikmit

iks sünnüpäävä puhul uma kirotdõ luulõtusõga üllätänü.

Ka Uma Lehe lugõjilõ ei olõ Vaike looming tundmalda: tä võitsõ 2006. aastagal Uma Lehe jutuvõistlusõ. Tuukõrd saatsõ Vaike võistlusõlõ nalalidsõ luu «Ilma püssäldä jänessejaht». «Tuu olf tõtõstõsündünü lugu umast elost, nii nalakas, et ma esi kah naari, ku toda kiroti. Elevüst teküf tuu jutt ümbretsõõri pallo. Mulõ miildüs, ku naarda saa. Kurja juttu ma kirota ja lukõ ei taha.»

Kas mi võimi tulõvigun kah Kottisse Vaike kiratõid mõnikõrd lehest lukõ? «Äkki nüüd omgi aig ja võta mõnõst jutuvõistlusõst jäl ossa. Kaemi noh, miä taa elo tuu,» and tä luutust.

Varstu

Sic transit...

PULGA JAANI järejutt

üte alõvi hiilgusõst ja viletsüest.

2. jago. Võrumaa Ukraina

Tõnõ põhjus Varstu mittetiidmises om nõukaaignõ, Varstun joba kolmas, jõunäütamine. Nimelt tetti Varstu ja Mustajõõ vahelõ valu suumaa pääle tõnõ, rööbilde tii. Kõrralik tii, midä müüdä sõitõn Varstu ei paistaki, kui tä parasjagu palama ei olõ pantu. Tuud viimäst om vähämbält paar kõrda juhtunu. Nii sis sõidõtas Tedremäest 130ga alla, huug sisen ja kiäki ei aimagi, et 100 miitret lõuna poolõ jääs 400 inemise ga asula. Tii tetti tegelikult tagavaralennuvällä ja tiiveere olli lajalt puiest ja võpsikust puhtas tettü, arvõstusõga, et Vinne hävitäjiide siiva puid es riivanu. Imekombõl ei olõ tuu tii aastakümniide joosul suurt lagunugi; vaonu om tä küll, aga tuu ei loe. Saadi tetä ka Vinne aigu, kui sõaväe raha ja huvi takan olf. Tundus, et Gorba mõi tuu tagavaralennuvällä NATO-lõ maha, milles muidu noid tiiviiri seonimaani nii lajalt niidõtas.

Perämise ao Varstu arõnõmine om käünü nii, et alaotsa Varstust omma asutusõ kolinu Mäe-Varstulõ. Kõgõpäält bussi-jaam, sis jäi tühäs haigõmaja ja Mäe-Varstun om tuu asõmõl määnegi tarõkõnõ perearstilõ – endisen kõrdsihuunõn. Rahvamaja, nigu üteld, palli maha ja vahtsõnõ ehitedi Mäe-Varstulõ, mille käügin häädü är illus allikas noorõ pedäjämõtsa all, kon sai vanast mõnigi otav veinikene är juudus.

Vahtsõnõ koolimaja ehitedi õkvalt Mäe-Varstu Võru-puulõ sõlõ otsa, aga nüüd ähvärdäs tuud tühäsäämine. Vana koolimaja, kon mu sündümise aigu mii pere elli, omgi ammu tühi ja vist mahaki müüdü, aga tuu ei olõ asja parandanu.

Kesk-Varstun jäi tühäs suur kokkuostuhoonõ, osa suuri elumaiu ja rõivapuut. Nüüd sis ka suurfarm, mia om Varstust tsipa lõuna puul.

Varstut kutsuti vanast Võrumaa Ukrainas, kuna siin olli küländ villäka põllumaa. Piat tunnistama, et põldõ haritas nüüd, eräkäten, pallu parembalõ ku Vinne aigu ja villä saias kah inämb. Mis siin imestä, säändse tehnik man.

Alalõ omma inämb-vähemb villäkuivusõ ja aida. Üte aida silikaadist sainan om alalõ ka väiku jõnks, mia sündü mu elu edimäsest müürüladumisest. Ma olli süvõvaheal MEKin tüül, nime poolõst segusõlmõ juhataja. No juhtu ütskõrd kelä kolmõ paiku, et mii katõl kuvvõnda katõgooria müürsepäl kattõ silmänägemine suutumas är, aga massin segu täüs. Pidi sis esi segu koon kivvõga saina viskama ja tuud saina ma põdõsi jupp aigu, nikagu Vinnemaal näi hullõmbat. Hullõmb olf terve suur majasain, ma olõs säändse tüüma hu man ladumise selges saanu. Niipallu sis mu «ökoloogilisest jalajälest», mia om viie miitre korgusõl õhun, kost tedä kiäki tähelegi ei panõ.

Jutt lätt edesi.

Priinime lugu

Rubriigin kõnõldas perekunnanimmi periolõmisõst ja tähendüsest.

Labi

Seod nimme kand Eestin 55 inemist. Vähämb ku kuvvõl om vanan kirävieni nimi *Labbi*. Võromaal panti seo nimi kolmõn kotussõn. 1820. aastagal Vahtsõliina mõisan sai priinime *Labbi* Pältri külä Auguri talu rahvas. Üte vele poig kuuli är, tõsõ poig Hint võeti küll nekrutis, a inne olf sündünü timä poig Tanõ, kiä vei nime edesi. Rõugõ kihlkunnan Rogosi mõisan sai seo nime Sarissõlt peri Pundi Jaani väümehe Pundi Tanila ja timä vele Piitre pere. Ka sääl kuuliva mõlõmba perre esä varsti är. Hingerevisjonist tegünevä pildi perrä võinu Rogosi mõisa nimi nigu vällä kooldaki, a revisjonist om puudu Piitre (Sarissõ Miku poja) 1818. aastagal sündünü poig Pundi Tannil. Kolmas suguvõsa Võrumaa *Labbi* nimega tull

Vana-Laitsna mõisa Toodsi külast, kon seo nime saiva Toods Jaani latsõ, nime vei päämiselt edesi poig Andre uma perrega. Kas kolmõn ütstõsõlõ lähkün paigan Labi nime saanu ka umavaihõl sugulasõ olli, tuud om rassõ perrä uuri. Küll või arvada, et Võrumaal pant priinimi tulõ läti keele sõnast *labi* 'häste'. Rõhulinõ -a om vähä pikemb, olõ-i [labi], a olõ-i ka peris [laabi]. Labis võidi kutsma naada inemist, kiä kõnõlf küll maakiiilt, a pruukõ sakõstõ tuud läti sõnna. Läti kõüdüssit om personaalraamatist nätä, mõnigi Labi võtsõ ka XIX aastasaal läti naasõ.

Mulgimaal panti *Labbi* katõn lähestikku kotussõn, Paistu kihlkunna Oisu mõisan ja Aidu mõisan. Läti piirist olõ õi kavvõdan nuuki kotussõ. Põhja-Tartumaal Äksi kihlkunna Kukulinna mõisan panti sama priinimi Labi

(*Labbi*) talun, talunime perrä.

Kesk-Eestin panti nimi kujul *Labbi* Oisu mõisan Türi kihlkunnan. Lääne-Eestin panti nimi kujul *Labi* taluperrele Kohatu mõisan Kullamaa ja Märjamaa kihlkunna piiri pääl. Tuust sai kae ku viil kõgõ suurõmb Labidõ suguvõsa. Kohatul pantut nimme tulõssi algkujust vällä lukõ [laabi].

Tõnõ võimalus nime seletämises om Lääne-Eestist kirja pant sõna *labi* (sõna *labidas* 'lapju' lühendus). Laapmisõga või saksa lainsõnaga *laap* (lehmä lipõmaost saad lipõ) või taad nimme jo kah kõütä. Usutavamb om sõski, et iinkujus olf määnegi saksa nimi. Sakslaisil Eestin om olnu kah nimme *Labby* ja *Laby*. Hääd seletüst olõ-i trehväni, a kõlvada võinu võrdlõminõ piiblist peri nimega Laaban (*Laban*).

SAARÕ EVAR

Kümme kleiti

Pensionäär
URMI AILI
meenutas, määndsit
kleite tä om kandnu.

Tõnõ kleit

Tõnõ kleit ostõti mullõ sis, ku ma lätsi neländähe klassi. Edimält Vana-Koiola kuuli, kon käve õnnõ paar kuud. Sis saadõti minno Taivaskua latsisanatooriummi, selle et mul olli nõrga kopsu. Olli edimäst kõrda kotost kavvõmbal ja es jõvva är imehtä egäsugutsit ilmaasju, mis olli kodotsõst elost väega pallo tõistmuudu. Mul olf koolin nimekaimest vanõmb sõbranna, kes avif minno mitmidõ tegemiisi man. Üts sääne asi olf kleidile krae pääle umblõminõ. Tuul aol es

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

mõsta egä nätäl kleiti. Arotõdi valgõ krae valla, mõsti ja triigiti ja ummõldi vahtsõst pääle.

Tuu olf tummõpruuni kiräga lämmi sammõtinõ kleit, mis tiinse minno vähämbält kolm aastaiga, kooni ma säält vällä kasvi.

Järgmäds aastaga käve Kääpä koolin ja sis mul kleiti es olõki, selle et sis olf kõigil ütesugunõ sinine koolivorm.

Meinhard märgotas truuba pääl

MEINHARD

«Noh, Miisu, mis sa siin laisk-lõt, kõik võhlu kinni püütü vai? Ei mina tuud külh ei usu. Noist elokist saa ei kunagi val-lalõ. Vähämbält siin maal. Siin om näil kõik aokõnõ midägi jürrä. Kurask, eelä kai, mille tsiga iks ruigas nälatsele, kuiki ma tälle söögi är andsõ. Kae sis asja lähembäst, nuijah, vana võhlorõipõ olliva ruihtõ suurõ mulgu sisse jüränü ja kõik mu hoolõ ja armastusõga tett hää tsiapudõr põrmandu pääl lajah! No kost tsiga säält iks uma kärsäga ligi pases? Olõ-i tä nigu pini, kiä keele pikkä aja ja leeme hindäle sisse lakk. Jaaaaaaah, nii taa ilmaelo om.

Liinah, sääl om tollõ kotu-sõ päält külh parõmb, et naid kuradi pikä hannaga rõipit ei näe. A vai sis tuuperäst sääl murõht veidemb om! Kossa hukah! Ma pelgä, et sääl om iks asi viil hullõmb. Vahepääl iks kaet televiisorist vai kul-lõt raadiost, ihokarva nõsõsõ säläh pistü. Kiäki ei tiä äkki inämp, mille nii um ja mitte tõistmuudu. A tulku ja küsü-gü mu käest, külh ma näile sis selges tii. Selle om nii, et inemise inämp mõista-i midä tahta vai kohe minnä, kõik asa omma kätte är tuudu, ette ja taadõ är tettü.

Täämbä õdagu om tuust kü-

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

länd, mis käeh, a nigu hummo-gu üles heränes, kaes, et näet, naabrimiis jälki midägi vahtsõt ja uhkõmbat hindäle saanu, no kuis ma sis saa kehvemp olla. Ja lätt jälki tampmisõs vallasõ. Nigu kapstõt tambitas, nikani ku mahl väläh. Olõ-i aigu nõnna-gi nuusada! Kes tege tüüd, kes varastas, a vahtsõ asa piät kim-mäle kätte saama, masku mis mass. Är läävä ummi tahtmiisiga peris taivahe är ja sääl jääs kah iks ruumi veitüs. A lõpp

om kõigil meil jo iks üts, kelle varrampa, kelle ildampa, ja ega sinnapoolõ iks midägi üteh ei võta, jääs kõik maaha.

Jah, sõnnu nä mõistva sääl liinah iks kokko säädä, ku muud ei tii. A noh, om jo vaia noidki. Toskõrdat tah hindä ette pääväst päivä, sis mõtlõt egäsugutsit mõttit. Hää, ku om tõisi ummi kah võtta, kel-legagi umma tarkust võrrõlda. Nigu nä iks ütles: hää iks, ku midägi om.

Meeta nõst üte potska lavva pääle, lõikas kääri leeväpätsi otsast, pand õukatopsi kõr-valõ. Ku nüüd asi illos, tege üte topsi, haukas leibä pääle ja tükk aigu om vakka, õnnõ hingämist ja kellä tiksmit om kuulda. Tseieri näütäse küm-nendät õdagutunni.

Võih, taa olf külh hää, läts vist tervües! Umal aol liiku taad kraami iks rohkõmp, a nüüd om kufavaimu salaviin võimust võtnu, ei olõki inämp õigõt maainemise haisu tunda ütengi tarõn vai poodi man.

Jaah, aig liigus, tseieri kää-nüse. Kell om mul iks hää klikiagnõ, käu mis mürrin, lugõ aigu sammamuudu, nigu innegi om tennü ja tege ede-si kah. Aig, tuu jääs iks kõgõ samas, olku sis koroona vai määnegi muu komorra. Vahtsõ poolõ om inemine kõik aokõnõ tahtnu. Uut hirmsat muudu määnestki asja, vahtsõt tulõkit. A sis ku tuu äkki käeh om, sis olõki-i asi inämp nii huvitav, olõ-i ülepää nii illos, ku taht-sõt. Nojah, a iks piät inemine edesi minemä, mitte tagasi. Ku satat maaha, ajat hinnäst jälki jalgu pääle, nigu väikokõnõ sündünü vasik tege, iks edesi. A mille nii um? Ah? Ma külh ei tiä. Kiä ilmatark tuu om, kes mõist mullõ tuud üteldä? Ma annas tälle õkva nüssigu-tävvle lämminnd piimä.»

Tont tarõh

Seo jutu kõnõl mullõ esä. Tä sündü 1900. aastal. Tuul aol õs olõ elektrit. Sügüse ja talvõl olle pümmet aigu pallo. Väläh ja lauda man käüti latõrnaga. Tarõh olle tattnõna vai lavvalamp. Tuulaol kõnõldi pallo tondijuttõ ja juttõ kodokäüjist. Esä olle väiku lats. Vanõmba olli kohe-gi är lännü, esä ütsindä koton. Pääväävalgõh olõ-s midägi hätä. Nakaš pümmes minemä, vanõmbit viil es tulõ. Lats es mõista tuld palama panda ja nakaš vähäkene pelgämä. Üte-kõrraga käve kõvastõ «pats!». Poiskõsõl nakaš joba hirm suurõs minemä. Tulliva miilde

vanõmbidõ kõnõldu tondijutu. Esä ütelf hindä julgustusõs, et kedä ma umah kotoh pelgä. Lääki-s pallo aigu müüdä, ku käve vahtsõst «pats!». Nüüd olle külh janes püksõh. Arvas, et lätt är teki ala sängü, säält ei saa tont tedä kätte. Nakaš tsuu-gõ jalast võtma, ku käve vaht-sõst «pats!». Esä mõtõl, et tont om tarõh, vaia ruttu tarõst vällä paeda. Ruttu tarõst vällä ja uss hindä takah kinni, õt tont es saasi takah tulla. Sai tõistõ tar-rõ, kiäki pidi kinni ja poiskõnõ sattõ pikäle. Pandsõ suurõ helü-ga rüükmä: «Är hullaku, lasõ vallasõ!» Rüükse tükk aigu, a kavva sa jõvvat rüüki. Kiäki haigõt es tii ja kuulda ka kedägi

es olõ. Nakaš kaema, olle hindä tsuvvakaplu piteh ussõ vahelõ lõõnõ. Vanõmba tullu ka kodo. Tulle vällä, õt imä olle leevä-kohetusõ aho pääle kerkümä pandnu. Tuu nakaš üle ajama ja tollõst korgõst sadamisõst tullu-vagi nuu «patsu».

Niipallo sõs tondist tarõh.

PUDERZELLI LINDA

Keressekiivi

Ei olõ kerge savvusanna vällä-maalõ ütlen võtta, tulõ toimõ tulla elektrikeressegä.

Kavvõl maal kiäki lask kortinahe elektrisanna ehitä. Hää olf.

Ehitüsmiis tullf pia tagasi:

- Ma piä sullõ üte jutu kõnõ-lõma.

- Määne jutt tuu om?

- Tuu om tuu jutt, et kas sa saat lainada keressekivve?

- ???

- Ma lubasi tõõsõlõ eestläse-le, et tä saa jouluõdakul san-na minnä. Sann om ehitet, a keressekivve olõ-i inämb tan vällämaal saia. Ma veenü su uma parhilla timäle ja toonu sullõ vahtsõaastakuul tagasi.

Tõõnõ eestlane om vällämaal esieräliste armas. Ehitüsmiis sai kivi, tõõnõ eestlane sai san-na minnä.

RANDVERE EVE

Parm tsuskas

Nalapildiga tsuskas ütiskunda mõnõst hellembäst kotussõst

Rõugõ Rebäse külä miis VARUSTINI ANDRES, tunnõt ka nimega PARM.

Tossu Tilda pajatus

Pauguga paarihiitmine

Seo lugu juhtu minevä aasta-saa viiekümnendide aastidõ keskel, ku olli viil väiku maa-rajooni. Kats tublit nuurt Ets ja Liidi olli otsustanu paari hiitä. Peigmiispoiss olf kolhoosin tehnikumiharidusõga brika-tiir, timä kinä pruut aidnik. Pulmapäävä hummogu tuudi pulmamajja Setomaalt karraga praskät, mis olf häste makõ. Mehe pruuvõsõ ja kiti joogi hääs. Pruut, elorõõmsa sport-lik tütrik, tahtsõ kah maitsa. Nigu tä paar suutäüt olf võtnu,

nii naas täl hirmsalõ halv. Timä spordiga karastõt kihä es võta salakavalat rüübet umas.

Säänest pauku es mõista kiäki pelädä! Pulmatoimingit inämb edesi es saa tougada ja es tahtu kah. Vahtsõnõ aasta olf õkva alanu ja sääne muut-minõ olõs halv märk olnu. Tullf kipõlt midägi tetä. Kohalõ kut-suti tark külävelskri, kelle tettü maoloputus pästse olokõrra.

Pulmalavvan es kae vārške abielonaanõ ütegi joovastava joogi poolõ. Ja kiäki es sunni kah.

TOSSU TILDA

Muda Mari pajatus

Jõõhopõn ja Kübärämuur

Ma kuuli raadiost, et koroo-na vasta pritsi tegemisega om üts hädä hädä otsa. Üte ei taha laskõ pritsi tetä, tõõsõ omma nigunii egäsugudsõ vaksiniir-mise vasta. A ku kiäki tõõnõ om viirusõ vasta pritsi är saa-nu, sõs noidõ pääle oldas väega vihadsõ.

Ma naksi mõtlõma, et ku ine-mise taha-i laskõ hinnäst vak-siniiri, sõs avitas kõgõ parõmb-balõ tollõ ärkiildmine. Inemine om jo sääne, et kõik asa, mis omma är keeledü, läävä hinda.

A noidõ jaos, kiä pelgäse pritsinõkla, om parhilla pantu Jupiteri kaemisõs vana Vin-

ne multiga. Kiä sõs mälehtä-i, kui jõõhopõn süsti peläs. Ter-ve külä avif jõõhobõst tohtri mano meelütä. Meil võissi kah nuu, kiä saava arvo, et mi hindä peräst om tuu suts tarvilik, kõvõmbat hellü tetä. Parhilla rüükvā kõvastõ õnnõ vaksiniir-mise vastalidsõ.

Noist vannost multikist miil-düse mullõ viil Potsatäja, Gena ja näide sõbõr Kübärämuur. Hää om kaia, kuis umavaihlõ tetäs vähä krutskit, a kiäki ei ütles roppuisi vai muido halvastõ. Naid multikit pidänü jo var-rõmba näütämä nakkama, sõs olõs vana valitsus ka mõistnu lahkõmb olla.

MUDA MARI

Latsilõ

Vastus saada' üte nädäli joosul meiliaadrõssi pääle latsinukk@umaleht.ee vai postiga: Uma Leht, Tartu 48, 65609 Võro.

Vastussõ mano panõ' kirja uma nimi, vannus ja kimmähe ka postiaadrõs.

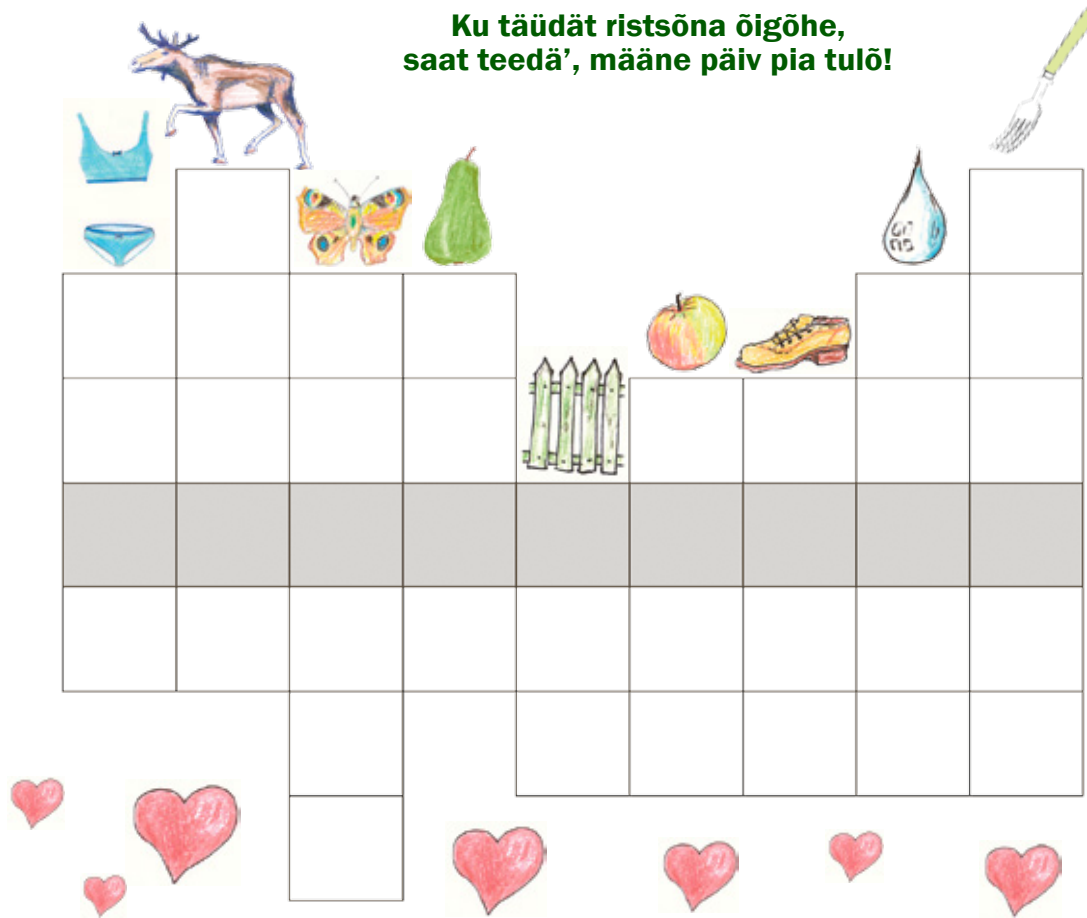
Vastajidõ vaihlõ loositas vällä võrokeelitsit välläandit.

Latsinukka tugõva' Võro instituut ja Võro selts VKKF.

Minevä kõrra vastus: NELI ÕIGÕT JA KATÕSSA VÕLSS VASTUST.

Avvohinna saa RÕŽIKOVI ANNIKA (15) Verskast.

Ku täüdät ristsõna õigõhe, saat teedä', määne päiv pia tulõ!

Telli Uma Leht!

Telli saa ExpressPostist:
tellimine.ee/umaleht,
tel 617 7717.